

Notitie
Onderbouwing bij voorstel tot aanpassing artikel 33
lid 1 en 36 bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk
2017

Gemeente Nijkerk

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Probleemstelling.....	3
3. Doel.....	4
4. Reikwijdte.....	4
5. Status notitie.....	4
6. Communicatie met betrokken partijen.....	4
7. Samenhang met Landschapsontwikkelingsplan, overige gebiedsbegrenzingsen en de aanvraag vergunning Wet natuurbescherming.....	5
8. Beschrijving en analyse.....	5
8.1 Beschrijving polder Arkemheen.....	5
8.2 Natura 2000-gebied.....	6
8.3 Landbouw in de polder.....	9
8.4 Stichting Biotoopverbetering Agrarisch Overleg (BAO).....	9
8.5 Overleg en gesprekken met betrokken partijen.....	9
8.6 Overige toetsingskaders.....	10
9. Afwegingen en voorstellen tot aanpassingen in artikel 36.....	11
9.1 Welke voorstellen liggen er ter verbetering/verduidelijking van het stelsel?.....	11
9.2 Welke overwegingen liggen aan de voorstel ten grondslag.....	12
9.3 Voorstel tot aanpassingen in bestemmingsplan.....	13
10. Conclusie en afronding.....	13

1. Inleiding

In de vroege zomerperiode van 2018 heeft Stichting Natuur- en milieuzorg NW-Veluwe de gemeente schriftelijk verzocht te handhaven inzake het uitvoeren van een aantal activiteiten op percelen in het buitengebied. De stichting constateerde destijds dat er in strijd met artikel 36 uit het Bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017 werkzaamheden waren uitgevoerd op enkele agrarische percelen. De stichting heeft gevraagd de gemelde zaken te onderzoeken en zo nodig te handhaven als daaruit blijkt dat er zonder toestemming vergunningplichtige werkzaamheden uitgevoerd zijn. Op basis van veldbezoek en onderzoek is de Omgevingsdienst de Vallei gestart met een handhavingstraject.

Enkele zaken zijn doorgezet en enkele zaken zijn aangehouden. Het besluit enkele handhavingzaken door te zetten is gemaakt omdat uit het onderzoek is gebleken dat voor de uitvoering van deze activiteiten een vergunning noodzakelijk was. De uitgevoerde ingrepen hebben aanzienlijke gevolgen voor de cultuurhistorische-, natuur- en landschapswaarden in de polder. Om deze reden diende in alle gevallen eerst een nadere afweging te worden gemaakt door de gemeente.

De overige handhavingzaken zijn aangehouden. Dit besluit hield verband met het voornemen te onderzoeken in hoeverre het verzoek om handhaving aanleiding geeft het stelsel op onderdelen aan te passen. Uit de brief van de stichting spreekt namelijk zorg over de toepassing en de uitleg van het stelsel. Deze notitie bevat de uitkomsten van dit onderzoek en een concreet voorstel tot de aanpassing van het stelsel.

2. Probleemstelling

Naar aanleiding van een verzoek tot handhaving van Stichting Natuur- en Milieuzorg NWV bleek de toetsing en handhaving van artikel 36 in combinatie met artikel 33 uit het bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017 op onduidelijkheden te stuiten. Deze onduidelijkheden hielden samengevat verband met:

- het ontbreken van een duidelijke definiëring van een aantal begrippen uit het stelsel;
- het ontbreken van een toelichting op hetgeen verstaan moet worden onder 'normaal onderhoud, gebruik en beheer van gronden';
- de ondoorzichtigheid van de verschillende zoneringen in het bestemmingsplan, uitgewerkt in artikel 36 (onduidelijke begrenzing en onvoldoende afstemming op het beleid uit de Omgevingsverordening Gelderland en het LOP);
- het gegeven dat het aspect natuurwaarden onvoldoende is uitgewerkt als belangrijk afwegingskader;
- de afstemming met vergelijkbare stelsels uit de bestemmingsplannen van aangrenzende gemeenten Bunschoten en Putten.

In de afgelopen maanden is uit het overleg met betrokkenen gebleken dat sprake is van een spanningsveld tussen economische belangen van de agrarische ondernemers en het maatschappelijk belang met betrekking tot de instandhouding van de cultuurhistorische-, natuur- en landschapswaarden in het poldergebied.

Eenzijds moeten de agrarische ondernemers in hun dagelijkse werk snel en accuraat kunnen handelen. Een aanvraag om vergunning neemt echter weken in beslag. Zij kunnen niet wachten op een vergunning als door slechte weersomstandigheden er dringende redenen zijn die rechtvaardigen in te grijpen. Daarvoor zijn bepaalde werken en werkzaamheden te veel seizoens- en weersgebonden.

Anderzijds is het belang van de instandhouding van de cultuurhistorische-, de natuur- en landschapswaarden in het gebied van groot maatschappelijk belang. Het beschermen van deze waarden vergt een goed afgewogen en uitgebalanceerd stelsel.

Tot slot stellen de ondernemers vast dat het zeer op prijs wordt gesteld de ondernemer rechtstreeks te benaderen en aan te spreken als sprake is van een mogelijke strijdigheid. Daartegenover stellen de vertegenwoordigers van de natuurorganisatie dat het noodzakelijk is het gebied beter voor te lichten over het systeem en de noodzaak om werkzaamheden te verbieden of te koppelen aan een vergunning.

3. Doel

Het doel van deze notitie is te komen tot concrete handvatten ten behoeve van een concreet voorstel tot wijziging van artikel 36 'Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, of van werkzaamheden' in combinatie met artikel 33 'Algemene aanduidingsregels' uit het bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017 met als oogmerk te komen tot een evenwichtig stelsel op basis waarvan met duidelijkheid en zekerheid kan worden getoetst wanneer er een noodzaak bestaat tot het verlenen of weigeren van een omgevingsvergunning ten behoeve van voornoemde werken en werkzaamheden. Een evenwichtig stelsel betekent dat in de afweging rekening dient te worden gehouden met enerzijds de belangen van de agrarische ondernemingen en anderzijds de belangen van de natuur, de cultuurhistorie en de te onderscheiden landschappelijke deelgebieden in het buitengebied.

4. Reikwijdte

De voorstellen in deze notitie hebben betrekking op:

1. het gebied dat gerekend wordt tot het landschappelijk deelgebied 1 'polder Arkemheen', zoals vastgelegd in het Landschapsonwikkelingsplan, vastgesteld op 31 januari 2019 (zie kaart 1 'Landschappelijke deelgebieden');
2. artikel 1 van het bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017, waar ter verklaring enkele nieuwe begrippen zijn toegevoegd;
3. artikel 33 en 36 van het bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017, met de gebiedsaanduidingen:
 - overige zone – natura 2000 gebied';
 - 'overige zone – weidevogelgebied' en
 - 'overige zone polderlandschap'weergegeven op de verbeelding behorend bij voornoemd bestemmingsplan;
4. Vervolgens zijn de voorstellen uit de notitie doorvertaald naar de overige te onderscheiden landschappelijke deelgebieden uit het Landschapsonwikkelingsplan.

5. Status notitie

De notitie dient ter onderbouwing van de keuzes, uitgewerkt in deel I bij deze notitie 'Voorstel tot aanpassing van artikel 36 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, of van werkzaamheden in combinatie met artikel 33, lid 1 'Cultuurhistorische en landschappelijke waarden' die verwerkt worden in het tweede veegplan bestemmingsplan Buitengebied. Het veegplan publiceert de gemeente op de gebruikelijke wijze. Gedurende deze periode kunnen alle belanghebbenden een zienswijze tegen het voorstel tot aanpassing indienen. De gemeenteraad stelt het veegplan, op voorstel van het college, vast.

De notitie is een bijlage bij de toelichting van dit veegplan.

6. Communicatie met betrokken partijen

In de voorbereiding van en tijdens de totstandkoming van de keuzes in deze notitie zijn verschillende partijen betrokken. Het gaat om de volgende partijen:

- LTO, afdeling Gelderse Vallei;
- enkele agrarische ondernemers met gronden in het poldergebied;

- Gelderse Natuur- en Milieufederatie;
- Stichting Natuur- en Milieuzorg NWW;
- Omgevingsdienst De Vallei.

Op 18 april 2019 zijn voornoemde partijen uitgenodigd voor een eerste overleg met elkaar over de problematiek. Onder punt 8 van deze notitie is nader op het doel en de resultaten van het overleg en de afzonderlijke gesprekken in gegaan.

Deze partijen krijgen in de ontwerpfase van het bestemmingsplan wederom een uitnodiging te reageren op de voorstellen.

7. Samenhang met Landschapsontwikkelingsplan, overige gebiedsbegrenzings en aanvraag vergunning Wet natuurbescherming

Op 31 januari 2019 heeft de gemeenteraad het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) vastgesteld. Het LOP bevat een andere gebiedsindeling van de landschappelijke deelgebieden. Met de vaststelling van het LOP in de raad is besloten de indeling in het LOP door te vertalen in tweede veegplan van het bestemmingsplan Buitengebied. Concreet komt het er op neer dat de uitkomsten uit de notitie van toepassing zijn op het deelgebied, zoals dit is vastgelegd in het LOP en wordt vastgelegd op de verbeelding van voornoemd ontwerpbestemmingsplan.

Daarnaast heeft Stichting Natuur- en Milieuzorg NWW aangegeven dat de keuze voor de begrenzing van de onderscheiden gebieden onvoldoende duidelijk is en om een onderbouwing in de toelichting vraagt.

Onderstaand overzicht geeft een indruk van de gebieden die in de afzonderlijke beleidsplannen onderscheiden worden:

	Rijksoverheid	Provincie	Gemeente
Natura 2000-gebied Arkemheen	X	X	
Gelders Natuurnetwerk (GNN)		X	
Groene ontwikkelingszone (GO)		X	
Weidevogelgebied	X	X	
Beschermingszone natte landnatuur		X	
Waardevol open gebied		X	
Polder Arkemheen			X

8. Beschrijving en analyse

8.1 Beschrijving polder Arkemheen

Op basis van aardkundige (geologie, geomorfologie, reliëf, bodem en (grond)water), natuur- en cultuurhistorische waarden (verkaveling, beplanting, functioneel gebruik, monumenten en overige invloeden van de mens) zijn in het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) voor het gehele gemeentelijk grondgebied zeven landschappelijke eenheden onderscheiden. Polder Arkemheen is één van deze deelgebieden (zie kaart 1 'Polder Arkemheen, één van de landschappelijke deelgebieden'). In het LOP is dit deelgebied omschreven als een zeer open landschap met weinig bebouwing en weinig opgaand groen. Rust en ruimte zijn kernwaarden van het polderlandschap. De open graslanden met een hoog waterpeil herbergen beschermde natuurgebieden van internationaal belang (Nationaal Landschap en Natura 2000). Een deel van het poldergebied is om deze reden aangewezen als Natura 2000. Voorts is het poldergebied vanwege de hoge kwaliteit aangewezen als weidevogelgebied. Zie ook punt 8.2 even verderop in deze notitie. De water- en rietmoerasgebieden vormen een

samenhangende structuur met waardevolle natte natuur. Voor het gebied is een streefbeeld opgesteld dat gericht is op het behoud van de landschappelijke -, cultuurhistorische - en natuurwaarden, bestaande uit:

- de extreme openheid en rust;
- de kenmerkende perceelsstructuren (stroken-, meden- en blokverkaveling);
- het watersysteem met kreken en sloten;
- de aanwezigheid van bijzondere bebouwing (Stoomgemaal Arkemheen en oude agrarische bebouwing op pollen en terpen);
- de natuurwaarden met weidevogelgebied en water- en rietmoerasgebieden;
- de kwaliteit van de polderranden en overgangen naar omringende landschappen en het stedelijke gebied.

8.2 Natura 2000-gebied

Het noordelijk deel van het poldergebied is aangewezen als natura 2000-gebied (zie kaart 3 'Natura 2000-gebied Polder Arkemheen'). Het gebied Arkemheen¹ bestaat uit twee laaggelegen, lege, open polders langs de Randmeren, de Putterpolder en de Nijkerkerpolder. Van oorsprong is het gebied een delta: laaglandbeken van de Veluwe en de Gelderse Vallei mondden hier uit in de voormalige Zuiderzee. Na de afsluiting daarvan werd het brakke gebied een zoetwaterdelta. Het agrarisch gebruik werd intensiever. Met de inpoldering van Oostelijk en Zuidelijk Flevoland daalde de waterstand. De polders bestaan tegenwoordig uit, deels zilte, graslanden en enkele rietlandjes.

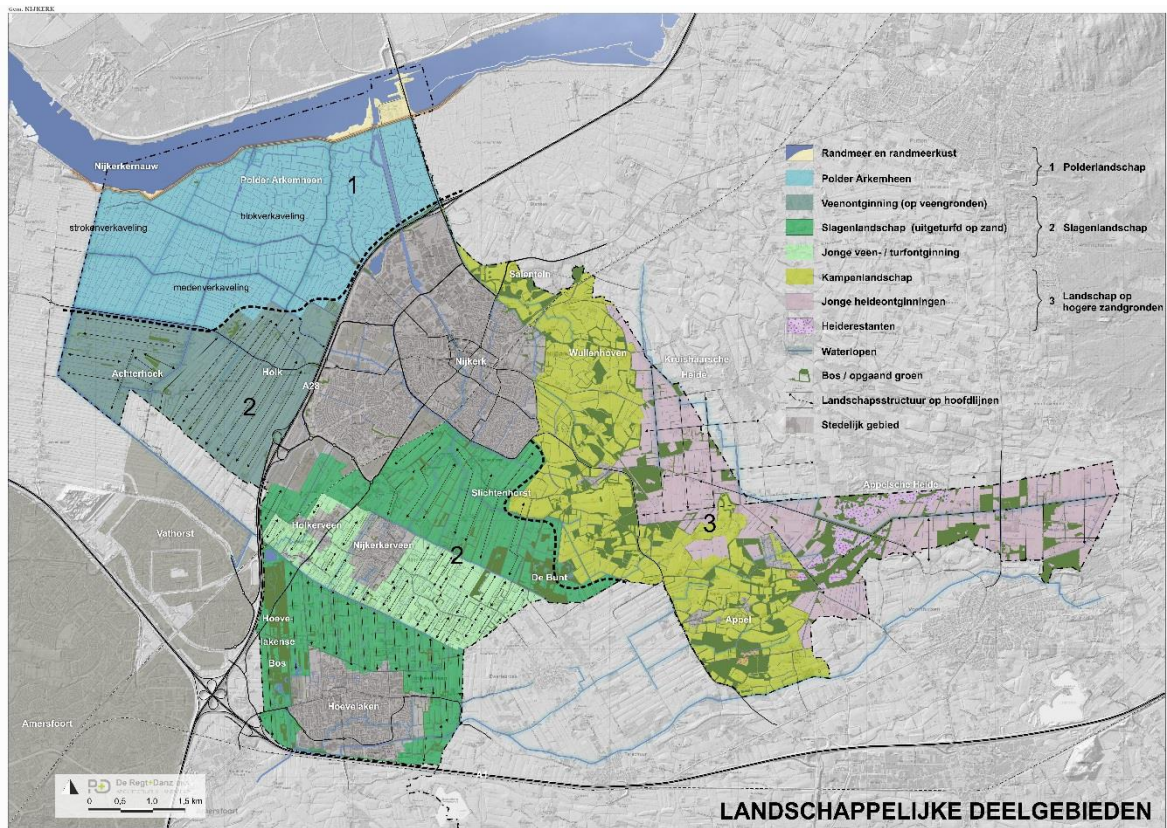
Arkemheen geeft de naam aan een open gebied dat is opgebouwd uit oude, laaggelegen polders langs het Eemmeer, het Nijkerkernauw en het Nuldernauw (zie kaart 2 'Waardevol open gebied'). In de polder herinnert zouttolerante vegetatie aan het Zuiderzeetijdperk. Veel graslanden hebben echter hun kenmerkende vegetatie met veel dotterbloemen verloren door een omvorming naar hoogproductieve Beemdgras- en Raagrassweiden. Deze vormen echter wel een goede voedselbron voor de Kleine zwaan, die hier in grote aantallen verblijft. De zwanen slapen en drinken op de Veluwerandmeren, waar ze ook foerageren op wortelknolletjes van fonteinkruiden. Arkemheen staat ten slotte bekend als een van de weinige gebieden waar weidevogels geen negatieve trend in de ontwikkeling van hun aantallen vertonen.

In de Omgevingsverordening Gelderland is het Natura 2000-gebied tevens aangegeven als GNN en GO. Ook omliggende delen in het poldergebied zijn aangewezen als GNN en GO (zie kaart 4 'Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone'). Deze aanwijzing is gebaseerd op de volgende specifieke kernkwaliteiten van het poldergebied:

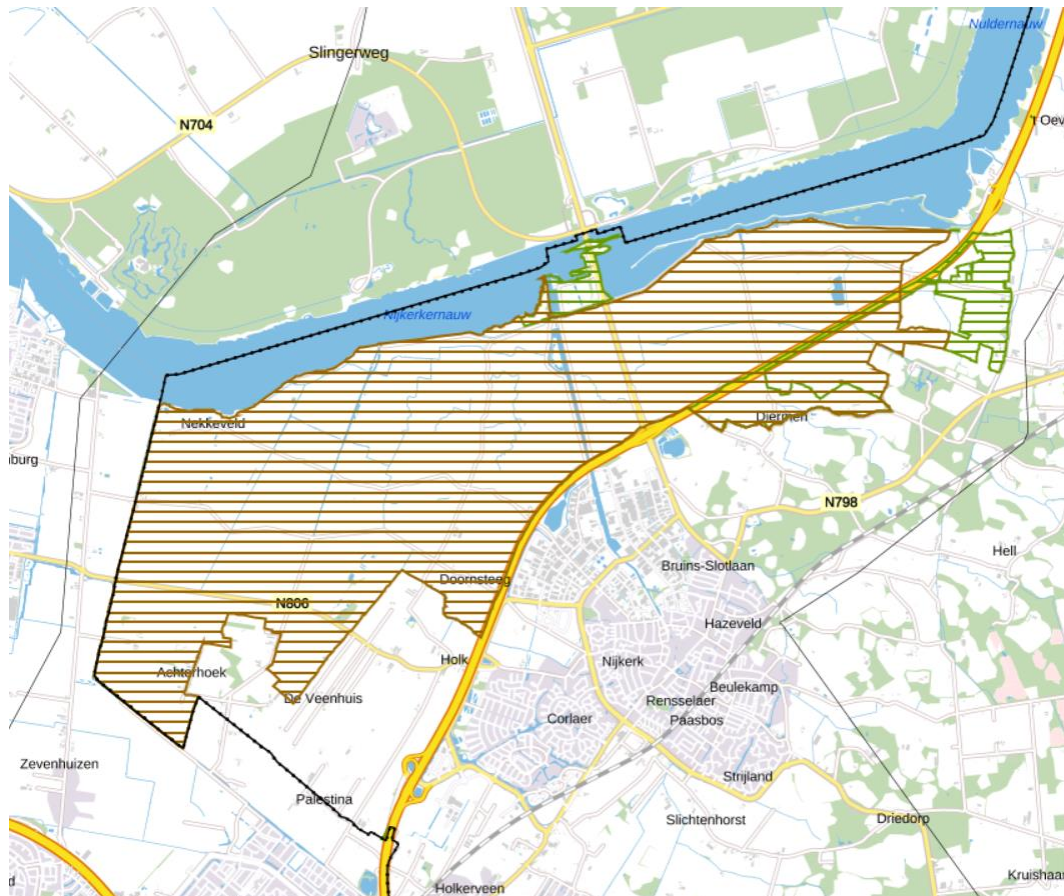
- extreme openheid: zeer weinig bebouwing en opgaande elementen;
- deels grillige, deels regelmatige, verkaveling met herkenbare oude veenontginningsrichting;
- kronkelende sloten (voormalige kreken);
- gebruik als grasland, hoog waterpeil;
- oude hoeven op terpen aan de rand.

Met de aanwijzing van de polder als GNN en GO benadrukt de provincie het belang van de kernkwaliteiten van het gebied, waaronder de kwaliteiten voor vogels en richt het beleid van deze instantie zich op het beschermen en waar nodig herstellen van de leefcondities voor water- en weidevogels. Er broeden vele soorten water- en weidevogels en de polder is een belangrijk rustgebied, foerageergebied en doortrekgebied voor talrijke vogels. In de trektijd en winter zijn er Kleine en Wilde zwaan, Rietgans en Kolgans, Smient, Wulp en vele andere gasten te vinden.

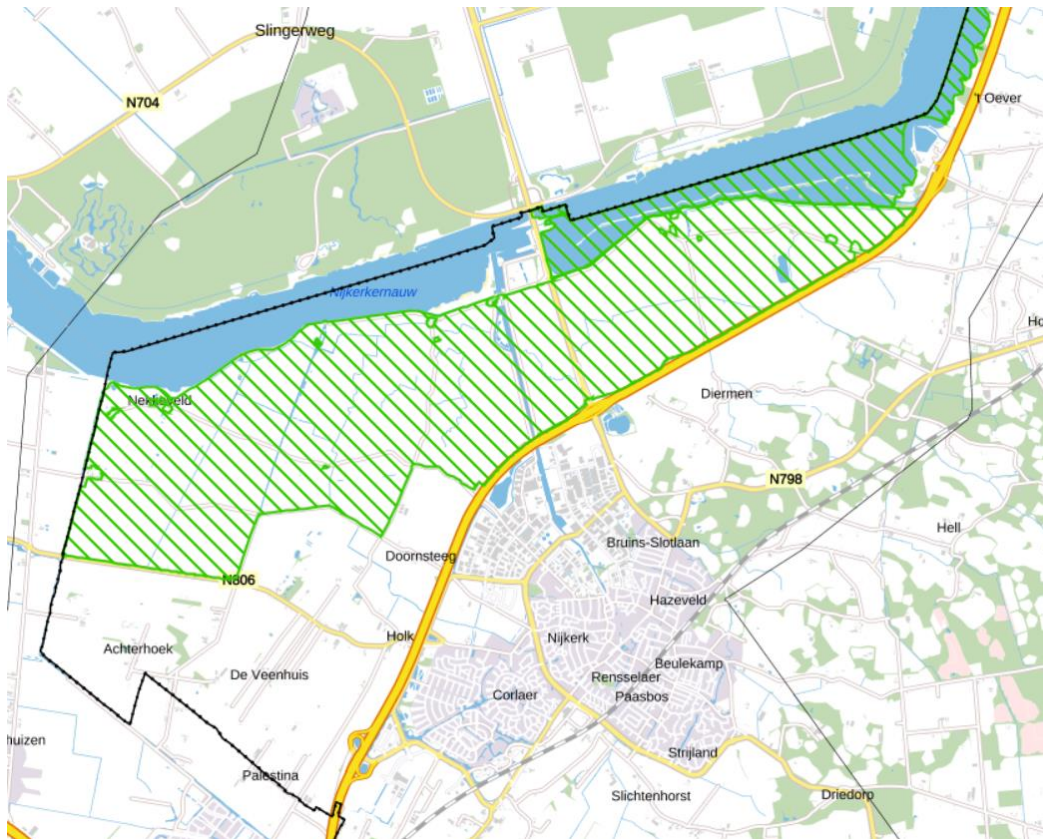
¹ Bron: Alterra, augustus 2019

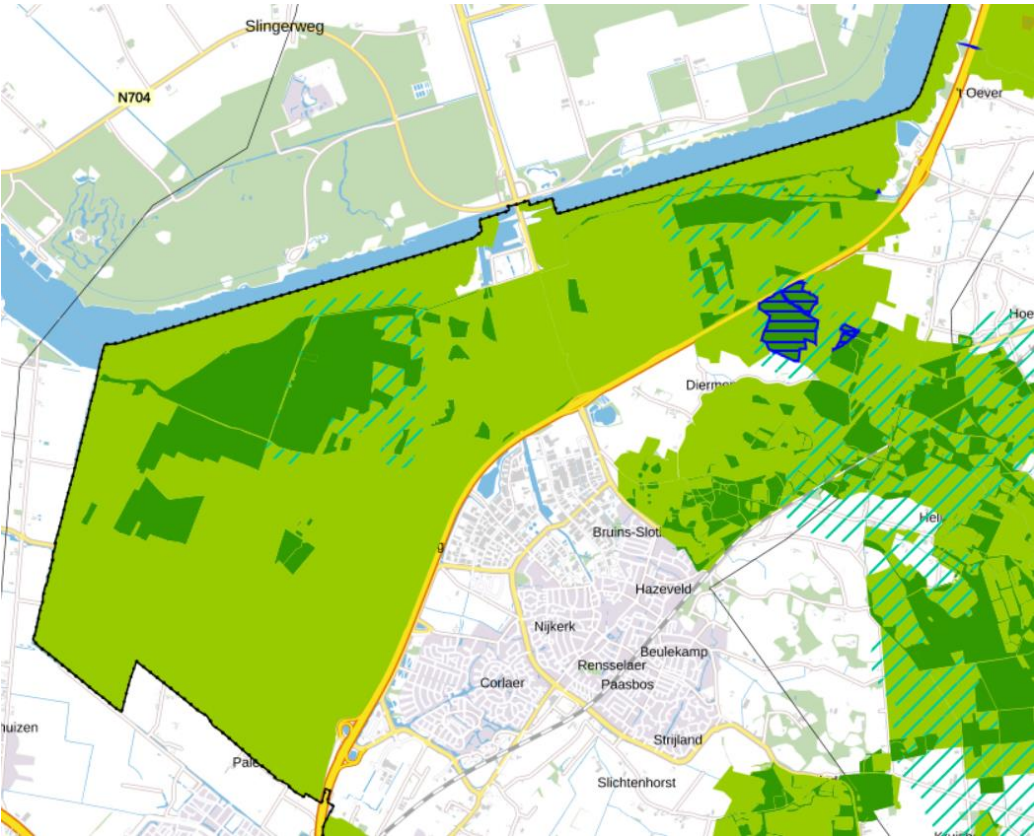
Kaart 1: Polder Arnhem, één van de landschappelijke deelgebieden; bron: Landschappelijk Ontwikkelingsplan, gemeente Nijkerk 2019

Kaart 2: Waardevol open gebied; bron: Omgevingsverordening Gelderland, december 2018

Kaart 3: Natura 2000-gebied Polder Arkemheen; bron: Omgevingsverordening Gelderland, december 2018

Kaart 4: Gelders Natuurnetwerk (donkergroen) en Groene Ontwikkelingszone (lichtgroen); bron: Omgevingsverordening Gelderland, december 2018

In Arkemheen broeden veel weidevogels en dankzij een gericht beheer van Staatsbosbeheer en betrokken boeren lukt het hier om de aantallen stabiel te houden. Naast steltlopers als Kievit, Scholekster, Grutto, Kemphaan, Watersnip en Tureluur, broeden er onder meer Zomertaling, Slobeend, Veldleeuwerik, Graspieper en Gele kwikstaart. De Grutto, die wereldwijd een relatief kleine populatie heeft, waarvan zo'n 40 % in Nederland verblijft, staat in het hele land onder druk. In Arkemheen broeden echter nog steeds honderden paren en de aantallen zijn hier stabiel. Vanwege dit belang is het gebied in de verordening tevens aangewezen als weidevogelgebied, waarbij het weidevogelgebied samenvalt met de begrenzing van het GO. Het GO is een gebied met een andere bestemming dan natuur dat ruimtelijk is vervlochten met het Gelders natuurnetwerk, waaronder weidevogelgebieden en rustgebieden voor winterganzen. Voor deze delen van de GO geldt vooral een conserverend beleid, gericht op het behoud van openheid. Hier ligt geen ontwikkelingsdoelstelling. Bij ruimtelijke ingrepen in de Groene ontwikkelingszone mogen geen effecten ontstaan die de kernkwaliteiten van het GNN in gevaar brengen.

8.3 Landbouw in de polder

In het bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017 zijn in het gebied ten noorden van de Bunschoterweg en ten westen van de A28 (polder Arkemheen) nog dertien agrarische bedrijven bestemd. Deze bedrijven hebben in het geldende bestemmingsplan een bestemming 'Agrarisch' met bouwvlak. In het gebied ten zuiden van de Bunschoterweg en ten westen van de A28 (veenontginningslandschap) gaat het om dertig bedrijven.

Er zijn ook enkele ondernemers die gronden (zogenoemde veldkavels) in het poldergebied in eigendom hebben, maar elders met hun bedrijf, ook buiten de gemeente, gevestigd zijn.

Van twee ondernemers in het poldergebied is bekend dat zij nog beweiden. De meeste gronden met de bestemming 'Agrarisch' zijn in gebruik als grasland. Naar het zuiden toe en dan met name in het gebieden ten zuiden van de Bunschoterweg zijn gronden ook in gebruik als bouwland (voornamelijk mais). In het Natura 2000-gebied is het gebruik van gronden als bouwland niet toegestaan.

8.4 Stichting Biotoopverbetering Agrarisch Overleg (BAO)

In het gebied is Stichting Biotoopverbetering Agrarisch Overleg (BAO) actief. Het werkgebied beslaat de gemeenten Nijkerk, Putten, Ermelo en een delen van Barneveld en Amersfoort (Stoutenburg). De hoofddoelstelling van de stichting, opgericht in 1996, is het beheren, onderhouden, ontwikkelen en uitbreiden van natuur en landschap binnen het werkgebied door samenwerking tussen agrariër, natuurbeschermer en jager te stimuleren. De stichting werkt nauw samen met LTO Noord Veluwerand.

De stichting verzorgt onder ander het weidevogelbeheer in de polder Arkemheen. Het betreft een gebied van ruim 1.300 hectare grootte waar jaarlijks ruim 1.300 broedparen ruimte krijgen om zich voort te planten.

Vermeldenswaardig is dat de stichting de gemeente heeft verzocht de bestemming van een groot aantal agrarische percelen in het poldergebied te wijzigen naar de bestemming 'Natuur'. Dit verzoek is het resultaat van de uitvoering van het project 'Ontwikkeling en realisering particulier reservaat in Arkemheen' op basis van een door de provincie en de gemeenten Putten en Nijkerk goedgekeurde inrichtingsplan; het particuliere reservaat in Arkemheen is vrijwel volledig gerealiseerd. Het betreft veertig kadastrale percelen, waarvan de meerderheid gelegen zijn op het grondgebied van Nijkerk.

8.5 Overleg en gesprekken met betrokken partijen

Op 18 april zijn de betrokken partijen bij het geschil uitgenodigd om met elkaar over de problematiek te overleggen. Het betrof de volgende vijf partijen:

1. LTO, afdeling Gelderse Vallei;
2. enkele agrarische ondernemers met gronden in het poldergebied;

3. Gelderse Natuur- en Milieufederatie;
4. Stichting Natuur- en Milieuzorg NWW;
5. Omgevingsdienst De Vallei.

Doel van dit overleg was om de wederzijdse belangen te inventariseren, de problemen en onduidelijkheden inzichtelijk te maken en elkaars standpunten te vernemen. Tijdens het overleg zijn door de gemeente en ODDV aantekeningen gemaakt.

In vervolg op het overleg hebben in de maanden mei en juni 2019 gesprekken met de afzonderlijke partijen plaatsgevonden. Van deze gesprekken zijn korte verslagen of aantekeningen gemaakt die eveneens gebruikt zijn voor de verdere analyse van de problematiek. De resultaten zijn samengevat onder 9.1.

Naast de gegevens uit de verslaglegging is in de analyse gebruik gemaakt van toegezonden informatie en is literatuuronderzoek uitgevoerd, onder andere door bestudering van de geldende beleidskaders (Landschapsontwikkelingsplan Nijkerk 2018, Omgevingsverordening Gelderland, december 2018 en beheerplan Natura 2000 gebied 56-Arkemheen, januari 2016).

8.6 Overige toetsingskaders

Omgevingsverordening Gelderland

Provincie Gelderland heeft met het oog op een goede ruimtelijke ordening regels vastgesteld in de provinciale verordening. Deze regels werken direct door in het gemeentelijk bestemmingsplan voor zover de regel van toepassing is op het daarbij aangegeven gedeelte van het grondgebied van de provincie. Provincie Gelderland heeft in de verordening, zoals eerder aangegeven het Gelders Natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszones vastgelegd. Met de aanwijzing beoogt de provincie een compact en hoogwaardig stelsel van onderling verbonden natuurgebieden te ontwikkelen. Op deze wijze beschermt de provincie de verscheidenheid (biodiversiteit) en de kwaliteit van de Gelderse natuur. De provincie wil de bestaande natuur versterken door natuurgebieden in het Gelders natuurnetwerk uit te breiden en verbindingzones aan te leggen in de Groene ontwikkelingszone. Het Gelders natuurnetwerk bestaat enerzijds uit alle gebieden met een natuurbestemming en anderzijds uit het zoekgebied voor nieuwe natuur. In de Groene ontwikkelingszone worden natuur- en landschapselementen aangelegd ter verbetering van de migratiemogelijkheden voor planten en dieren volgens de ontwikkelingsmodellen beschreven in de atlas Kernkwaliteiten GNN en GO, of in bijlage 5 Kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone bij de verordening.

Een andere bestemming dan natuur is binnen het Gelders natuurnetwerk op voorhand uitgesloten omdat dit per definitie leidt tot verlies van oppervlakte natuur. Van een 'andere bestemming dan natuur' is echter ook sprake als de planvoorschriften worden verruimd. In die gevallen is de nieuwe ontwikkeling dus niet mogelijk, tenzij aangetoond wordt dat er geen reële alternatieven zijn en dat het gaat om een groot openbaar belang. Als aan beide criteria wordt voldaan, is de ontwikkeling mogelijk, onder de voorwaarde dat mitigatie en gelijkwaardige compensatie van de negatieve effecten plaatsvindt.

Beheerplan Natura 2000 Arkemheen

Voor Natura 2000-gebieden geldt de Wet natuurbescherming (Wnb). De Wnb is de Nederlandse wet die de bescherming van natuurgebieden, soorten en arealen met houtopstanden, waaronder begrepen bossen, regelt. Voor het Natura 2000-gebied Arkemheen is een beheerplan opgesteld. In dit plan ligt vast welke natuurwaarden in het gebied behouden of hersteld moeten worden – de zogenaamde instandhoudingsdoelen van het gebied – en welke maatregelen daarvoor nodig zijn. In de Wnb is namelijk aangegeven dat voor activiteiten in en rond het Natura-2000 gebied, een vergunning op grond van de Wnb moet worden aangevraagd, als die activiteiten mogelijk een significant negatief effect hebben op de natuurdoelen. In het beheerplan staat welke activiteiten

onderzocht moet worden of er een dergelijk significant negatief effect optreedt. Beheerplannen worden opgesteld na overleg met eigenaren, gebruikers en andere belanghebbenden. Het beheerplan kan echter geen rechtens afdwingbare verplichtingen opleggen.

9. Afwegingen en voorstellen tot aanpassingen in artikel 36

9.1 Welke voorstellen liggen er ter verbetering/verduidelijking van het stelsel?

Het overleg, de gesprekken en de nadere analyse van de problematiek in het poldergebied hebben geleid tot de volgende (praktische) voorstellen tot verbetering en/of verduidelijking van het beleid voor polder Arkemheen in het algemeen en het stelsel in het bijzonder. Aan de voorstellen ligt het belangrijke aandachtspunt ten grondslag dat de ondernemers in het gebied zich terdege verantwoordelijk voelen voor de weidevogelstand. Zij treffen al, zo nodig in overleg met stichting BAO, de nodige maatregelen, waaronder begrepen uitgesteld maaibeheer in het voorjaar:

- ondersteun en faciliteer de bedrijven in het poldergebied die nog beweiden. Beweiden komt het vogelbeheer ook ten goede, omdat de mest op het land blijft liggen en allerlei insecten en daarom ook vogels aantrekt. Dit geldt ook voor het opbrengen van droge stalmest, niet zijnde gier, op het land. Stichting BAO stimuleert beweiding;
- definieer of verduidelijk de begrippen die in het stelsel gehanteerd worden, zoals scheuren van grasland, graslandverbetering, graslandvernieuwing, doorzaaien, blijvend grasland, diepploegen, frezen, ophogen, egaliseren en aanleg, uitdiepen (> 30 cm) en dempen van watergangen en greppels;
- maak onderscheid in scheuren van grasland ten behoeve van omzetting naar bouwland en graslandverbetering en -vernieuwing;
- voeg het frezen van grasland toe aan het stelsel;
- leg in de toelichting uit wat verstaan wordt onder normaal onderhoud, gebruik en beheer van (agrarische) gronden (artikel 36, lid 3a);
- toepassing van artikel 36 is gekoppeld aan artikel 33 'Algemene aanduidingsregels'. In dit laatste artikel is het aspect natuurwaarden onvoldoende uitgewerkt als belangrijk afwegingskader;
- de onderscheiden gebiedsaanduidingen in het bestemmingsplan zijn niet duidelijk begrensd en onvoldoende afgestemd op het beleid uit de Omgevingsverordening Gelderland en het LOP;
- ondernemers moeten snel en accuraat kunnen handelen en kunnen niet wachten op een vergunning waarvoor de aanvragen weken in beslag neemt. Het werk is seizoens- en weersgebonden. Betrek in het voorstel daarom de mogelijkheid om versneld vergunning aan te vragen of waarin toestemming wordt gevraagd;
- betrek bij het voorstel tot aanpassingen de regels uit het Bestemmingsplan Westelijk Buitengebied Putten en het Bestemmingsplan Buitengebied Bunschoten en stem de voorstellen hier zoveel mogelijk op af om ongelijkheid in de streek te voorkomen;
- werk de voorwaarden waaronder bereidheid bestaat vergunning te verlenen nader uit om op deze wijze *vooraf* de ondernemer duidelijkheid te geven wat gewenst en wat ongewenst is;
- win bij de overwegingen vergunning te verlenen adviezen in bij deskundige instanties, zoals Alterra, Rijksdienst voor ondernemers (RVO) en/of Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB);
- voorkom strijdigheden tussen het beleid van RVO/GLB enerzijds en de gemeente anderzijds. De RVO verbiedt scheuren van grasland in Natura 2000-gebied. Pas het aanlegstelsel op deze verbodsbepaling aan, zodat niet de suggestie wordt gewekt dat met een omgevingsvergunning grasland toch kan worden gescheurd;
- geef heldere voorlichting aan de streek over de toepassing van het stelsel en de relatie met de Wet natuurbescherming (voortoets); betrek in de voorlichting ook informatie over de vergunning (hoe lang is deze geldig?).

Voorgaande punten betreffen de hoofdlijnen. In de gesprekken is ook in detail op de toepassing van het stelsel (tabel) in gegaan. Dit heeft geleid tot praktische voorstellen het stelsel op onderdelen aan te passen. Ook deze voorstellen zijn betrokken in de afwegingen.

9.2 Welke overwegingen liggen aan de voorstel ten grondslag

De algemene conclusie uit de analyse is dat er behoefte bestaat het stelsel aan te passen door het nader te differentiëren. Het poldergebied vergt een andere opzet van het stelsel met uitleg van definities dan de andere landschappelijke deelgebieden. Zo vraagt 'scheuren van grasland' in het poldergebied een andere afweging, omdat het zelden of nooit tot doel heeft de gronden om te zetten in bouwland in tegenstelling tot andere landschappelijke deelgebieden.

In het voorstel is om deze reden er voor gekozen de landschappelijke deelgebieden uit het LOP als uitgangspunt te hanteren. Het betreft de deelgebieden:

1. polderlandschap;
2. slagenlandschap;
3. kampenlandschap;
4. jonge heideontginningen met heiderestanten.

Het agrarisch gebied is nader onderverdeeld in een drietal deelgebieden, namelijk:

- natura 2000-gebied;
- gelders natuurnetwerk;
- groene ontwikkelingszone, tevens weidevogelgebied.

Een nadere differentiatie van het stelsel maakt het ook mogelijk beter inzichtelijk te maken welke natuur-, landschaps- en cultuurhistorische waarden in de te onderscheiden deelgebieden noodzakelijk zijn om in stand te houden (beheer). In de omschrijving van de gebiedsaanduidingen zijn om deze reden voornoemde waarden omschreven.

In het voorstel is ook mee gewogen dat Nijkerk van oudsher een agrarische gemeente is en dat de belangen van de individuele ondernemers op gespannen voet kunnen staan met de algemene maatschappelijke belang voor de bescherming en instandhouding van natuur, landschap en cultuur. De gemeente acht het belang van de aanwezigheid van de landbouw in het buitengebied een voorwaarde voor goed landschapsbeheer. Agrariërs onderhouden nog steeds een groot deel van het gemeentelijk buitengebied. De gemeente is zich er ook van bewust dat de druk op agrarische gronden blijft toenemen, enerzijds als gevolg van de beleidswijziging minder intensief te ondernemen en over te stappen op kringlooplandbouw en anderzijds als gevolg van verschillende (nieuwe) ruimtevragende functies (woningbouw, werklocaties, energietransitie).

De ondernemers, de betrokken burgers en hun vertegenwoordigende instanties (LTO, stichting BAO, stichting N&M NWV) vragen wij ook gezamenlijk verantwoordelijkheid te dragen. 'Betrokken op elkaar' door met elkaar in gesprek te gaan en te blijven. Er ontstaat dan meer begrip voor elkaars standpunt en zo mogelijk tot aanpassing van het gedrag. Het leidt ertoe dat er alleen nog in noodzaak wordt gegrepen naar het instrument van de handhaving.

De gemeente wil zelf ook in overleg blijven met de ondernemers en voert om deze reden gemiddeld twee keer per jaar overleg met vertegenwoordigers van LTO Gelderse Vallei. De gemeente vindt het wenselijk dat naast dit reguliere overleg met LTO er ook regulier overleg plaatsvindt met de natuurbeheerders en de natuur- en milieuorganisaties in Nijkerk. Vanaf 2020 vindt om deze reden twee keer per jaar ook regulier overleg met deze instanties plaats.

9.3 Voorstel tot aanpassingen in bestemmingsplan

- De gebiedsindeling als grondslag voor de toets van het stelsel aan de gronden in het buitengebied wijzigt daar deze nauw is afgestemd op het LOP in combinatie met de Omgevingsverordening Gelderland 2018. Dit leidt tot het volgende voorstel voor gebiedsaanduidingen:
 - overige zone – polderlandschap, waarin begrepen de zones:
 - o overige zone – natura 2000-gebied;
 - o overige zone - gelders natuurnetwerk;
 - o overige zone - groene ontwikkelingszone en weidevogelgebied;
 - het resulteert er in dat artikel 33.1 voor elk landschappelijk deelgebied wordt uitgesplitst in vier afzonderlijke leden, namelijk naast deelgebied 1 'overige zone – polderlandschap':
 - o 2 overige zone - slagenlandschap;
 - o 3 overige zone - kampenlandschap;
 - o 4 overige zone – jong heideontginningen met heiderestanten.
- De titel van artikel 33.1 wijzigt als volgt:
'Natuur-, cultuurhistorische en landschappelijke waarden'.
- Artikelen 33.7, 33.8 en 33.9 vervallen door de bepalingen uit deze artikelen te integreren in de afzonderlijke leden van artikel 33.1.
- Artikel 36 wordt integraal aangepast conform het bij deze notitie bijgevoegde voorstel in deel I.
- De toelichting wordt aangepast met een nadere toelichting op de keuzes en de achtergronden van deze keuzes conform het bij deze notitie bijgevoegde voorstel.

10. Conclusie en afronding

In het overleg is afgesproken dat de betrokken partijen het ontwerp van het voorstel tot aanpassing van het stelsel ter beoordeling ontvangen. De reacties op het voorstel worden meegenomen in het ontwerp van het tweede veegplan bestemmingsplan Buitengebied.